

vocabulario solidario | vocabulari solidari

TERCER MÓN

Aquest terme designa un conjunt de països amb una situació econòmica diferent a la dels països industrialitzats pel que fa al seu potencial i resultats, així com per les condicions de vida de la seva població, que presenta greus carències.

Fou el demògraf francès Alfred Sauvy qui utilitzà per primera vegada el terme "Tercer Món" el 1952. L'essència d'aquesta denominació té relació amb la de "Tercer Estat", que es va fer servir per anomenar el "poble" durant l'època de la Revolució Francesa, i que de llavors ençà entrà a formar part a l'Assemblea Nacional al costat de la noblesa i de l'església. En el mateix sentit, acabada la Segona Guerra Mundial, sorgiren enfront dels dos blocs hegemònics, Occident i l'URSS i els països de l'Europa de l'Est, un conjunt de països que s'alliberaven de la seva condició de colònia.

A la Conferència Afroasiàtica de Bandung el 1955, aquest conjunt de països (29) prengué consciència de la seva existència, començà a fer els primers passos en el terreny polític i acordà lluitar contra qualsevol forma de colonialisme i discriminació racial. Durant les dècades de 1960-1970 el moviment es consolidà i traslladà les seves demandes al si de les Nacions Unides.

Amb l'eslògan "Comerç sí, ajuda no", els països del Tercer Món manifestaven la necessitat de canviar el seu paper de receptors d'ajudes per assolir un paper més actiu.

A la Conferència de l'Havana, el 1979, l'organització comptava amb 93 països membres i 40 com a observadors. Però els conflictes entre els mateixos països i les seves diferències econòmiques i religioses donaren pas a serioses divergències. La supremacia de les doctrines neoliberals als països industrialitzats, la crisi econòmica dels primers anys vuitanta i el final de la Guerra Freda, suposaren un trasbals per als països del Tercer Món. El nou ordre global posà fi al Tercer Món, com a tal.

Avui dia, el sentit del terme "Tercer Món" ha variat sensiblement; ha perdut el contingut polític i econòmic i ha assolit una connotació pejorativa, que al·ludeix als països pobres sense poder establir quins són els que pertanyen al Tercer Món. Alguns països asiàtics i els productors de petroli en quedarien fora; tampoc la resta no presenta massa homogeneïtat. Actualment es tendeix a parlar de països en vies de desenvolupament.

DESENVOLUPAMENT

Tot i que al llarg de la història sempre ha existit la divisió del món entre països rics i països pobres, o desenvolupats i en vies de desenvolupament, fou en acabar la Segona Guerra Mundial, amb el procés descolonitzador, quan el terme "desenvolupament" adquirí la màxima rellevància. El 1930, l'economista argentí Raúl Prebisch ja parlava de la necessitat de donar un tracte especial als països menys desenvolupats.

Molts països, en assolir la independència, es trobaven amb una feble estructura econòmica, producte de l'època colonial. Les possibilitats de desenvolupar-se quedaven minvades per la posició de privilegi i domini dels països rics, i per factors interns com ara estructures socials i polítiques massa arrelades i poc eficaces.

Durant els anys setanta, les propostes del pensament dominant i les que aportaven una visió crítica s'aproparen, però les expectatives no s'aconseguien i la pobresa augmentà. Tot i que s'estengué la idea que per tal d'avançar en el desenvolupament, primer era necessari satisfer les necessitats bàsiques de les persones.

Malauradament, al llarg de la dècada dels vuitanta la liberalització de les economies, la primacia dels sectors privats i les rígides polítiques macroeconòmiques, deixaren de banda els temes socials. La creença del fet que el desenvolupament era producte del creixement econòmic i que aquest resoliria les qüestions socials, es va posar en dubte durant els anys noranta: no es podia créixer indefinidament, la naturalesa tenia uns límits. A la Conferència de Desenvolupament i Medi Ambient de Rio de Janeiro, el 1992, es començà a parlar de "desenvolupament sostenible", entès com l'ús solidari dels recursos naturals, i de "desenvolupament humà", o l'elecció de les persones cap a la seva manera de viure i l'ampliació de les seves capacitats com a éssers humans. Darrerament es parla de grau de desenvolupament d'un país segons el grau de satisfacció de la població en temes com ara la situació econòmica, alimentària, personal, ambiental, sanitària, comunitària i política.

TERCER MUNDO

Este término designa a un conjunto de países cuya situación económica es diferente a la de los países industrializados, tanto en lo que respecta a su potencial y resultados, como en las condiciones de vida de su población, que presenta graves carencias.

Fue el demógrafo francés Alfred Sauvy quien utilizó por primera vez el término "Tercer Mundo" en 1952. La esencia de esta denominación está relacionada con la de "Tercer Estado", como se llamó al "pueblo" en la época de la Revolución Francesa, que desde entonces formó parte de la Asamblea Nacional junto a la nobleza y el clero. En el mismo sentido, al acabar la Segunda Guerra Mundial, surgieron frente a los dos bloques hegemónicos, Occidente y la URSS y los países de la Europa del Este, un grupo de países que se liberaban de su condición de colonia.

En la Conferencia Afroasiática de Bandung en 1955, este conjunto de países (29) tomó conciencia de su existencia y su movimiento comenzó a dar los primeros pasos en el terreno político acordando luchar contra cualquier forma de colonialismo y discriminación racial. Durante las décadas de 1960-1970 el movimiento se consolidó y trasladó sus demandas al seno de las Naciones Unidas.

Con el slogan "Comercio sí, ayuda no", los países del Tercer Mundo manifestaron la necesidad de cambiar su papel de receptores de ayudas para adquirir un papel más activo.

En la Conferencia de la Habana, en 1979, la organización contaba con 93 países miembros y 40 como observadores. Pero los conflictos entre los propios países y sus diferencias económicas y religiosas, dieron paso a serias divergencias. La supremacía de las doctrinas neoliberales en los países industrializados, la crisis económica de los primeros años ochenta y el fin de la Guerra Fría, terminaron de trastocar la situación, y el nuevo orden mundial acabó con el Tercer Mundo como tal.

Hoy en día el sentido del término "Tercer Mundo" ha variado sensiblemente; ha perdido contenido político y económico y ha adquirido una connotación pejorativa, que alude a los países pobres sin establecer cuáles de ellos pertenecen al Tercer Mundo. Algunos países asiáticos y los productores de petróleo, quedarían fuera; tampoco el resto presenta demasiada homogeneidad. Actualmente se tiende a hablar de países en vías de desarrollo.

DESARROLLO

Aunque a lo largo de la historia en el mundo siempre ha existido la división entre países ricos y pobres, o desarrollados y en vías de desarrollo, fue al acabar la Segunda Guerra Mundial, con el proceso descolonizador, cuando el término "desarrollo" adquirió su máxima relevancia. En 1930 el economista argentino Raúl Prebisch ya se había referido a la necesidad de dar un trato especial a los países menos desarrollados.

Sin embargo, muchos de estos países al conseguir la independencia, se encontraban con una débil estructura económica, producto de la época colonial. Sus posibilidades de desarrollo quedaban reducidas por la posición de privilegio y dominio de los países ricos, pero también por factores internos como estructuras sociales y políticas demasiado arraigadas y poco eficaces. En los años setenta, las propuestas del pensamiento dominante y las que aportaban una visión crítica se acercaron, pero las expectativas no se conseguían y la pobreza aumentó. Sin embargo se imponía la idea de que para avanzar en el desarrollo, había primero que satisfacer las necesidades básicas de las personas.

Por desgracia en los años ochenta la liberalización de las economías, la primacia de los sectores privados y las rígidas políticas macroeconómicas, dejaron a un lado los temas sociales. La creencia de que el desarrollo era producto del crecimiento económico y que éste resolvería las cuestiones sociales, se puso en tela de juicio en los años noventa: No se podía crecer indefinidamente, la naturaleza tenía unos límites. En la Conferencia de Desarrollo y Medio Ambiente de Rio de Janeiro, en 1992, comenzó a hablarse de "desarrollo sostenible", entendido como el uso solidario de los recursos naturales, y de "desarrollo humano", o la elección de las personas respecto a su modo de vida y la ampliación de sus capacidades como seres humanos.

Últimamente se habla del grado de desarrollo de un país según el grado de satisfacción de la población en temas como la situación económica, alimentaria, personal, ambiental, sanitaria, comunitaria y política.